

Educational Risk Management of School Administrators under Pattani Primary Educational Service Area Office 3

Kanokporn Seangthong¹ and Arisra Boonrat²

¹Master of Education Degree in Educational Administration, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Thailand

²Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Thailand

¹E-mail: deena.1711@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-2140-6664>

²E-mail: arisra@hu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-3939-7361>

Received 30/01/2025

Revised 17/02/2025

Accepted 20/03/2025

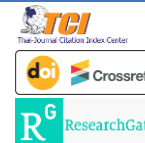
Abstract

Background and Aims: Effective risk management benefits the organization and is a key component of general management. This research aims to 1) study the educational risk management of school administrators under the Pattani Primary Educational Area Office 3. 2) Compare the educational risk management of school administrators under the Pattani Primary Educational Area Office 3, classified by educational qualifications, work experience, and size of the school. 3) Collect recommendations for risk management of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 3.

Methodology: The sample group used in this research was school administrators working in schools under the jurisdiction of the Pattani Primary Educational Service Area Office 3, Academic Year 2024. The sample size was determined from the Krejci and Morgan table. The sample size was as follows: teachers who acted as heads of 4 departments in schools under the jurisdiction of the Pattani Primary Educational Service Area Office 3, Academic Year 2024. Specific informants were determined as teachers who acted as heads of 4 departments of the school, four people per school, from the sample group of 58 schools under the jurisdiction of the Pattani Primary Educational Service Area Office 3, resulting in 232 informants. The research instrument was a questionnaire with a reliability value of .935. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, independent t-test, and F-test.

Results: 1) Analysis of educational risk management of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 3 overall and in each aspect was at a high level. When considering by aspect, it was found that the aspect with the highest average value was related to regulations or laws, followed by strategy finance, and the aspect with the lowest average value was operations, respectively. 2) Work experience Overall and in each aspect, it was at a high level, with statistically significant differences at the 0.01 level. When considering by aspect, it was found that there were four differences: Strategic Risk (SR), Operational Risk (OR), Financial Risk (FR), and Compliance Risk (CR). Therefore, a test of the difference in average values was conducted for

each pair using Scheffe's method. Size of educational institution: Overall and in each aspect, it was at a high level. When considering by aspect, it was found that teachers, according to the size of the educational institution, had opinions on the educational risk management of school administrators. 3) The results of the collection of educational risk management recommendations of school administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 3 found that, in terms of strategy, there should be a gathering of stakeholders' opinions to identify service and product needs by demonstrating clear objectives of the school. In terms of finance, there should be control of money storage by regulations and within the storage limit. In terms of operations, there should be control of each department's operations to ensure appropriate cooperation. In terms of related rules or laws, there should be clear and fair measures or punishments for personnel who do not operate by laws, regulations, standards, and standards.

Conclusion: The work and size of the educational institution affect risk management. The recommendations are to increase cooperation and control in the areas of strategy, finance, operation, and law clearly and fairly, which will result in more efficient and effective educational risk management. It is also information for making policies or guidelines for the work of educational institution administrators in educational risk management.

Keywords: Management; Risk; School Administrators

การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

กนกพร แสงทอง¹ และอริสรา บุญรัตน์²

¹ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารจัดการทั่วไปการวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 3

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครซี่และมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่ายงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3 ปีการศึกษา 2567 กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง โดยเป็นครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่ายงานของสถานศึกษา สถานศึกษาละ 4 คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำนวน 58 สถานศึกษาได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 232 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นสอบถามค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .935 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีอิสระ และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัย: 1) การวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ ด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน และด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการดำเนินงาน ตามลำดับ 2) ประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 4 ด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: SR) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: OR) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: FR) และ ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk: CR) จึงต้องทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe' ขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนตามขนาดสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ไม่แตกต่างกัน 3) ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ด้านกลยุทธ์

ควรมีการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการระบุความต้องการบริการและผลผลิตโดยแสดงให้เห็นถึงเป้าประสงค์ที่ชัดเจนของสถานศึกษา ด้านการเงิน ควรมีการควบคุมการเก็บรักษาเงินถูกต้องตามระเบียบและอยู่ภายในวงเงินเก็บรักษา ด้านการดำเนินงาน ควรมีการควบคุมการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายให้มีความร่วมมือในการทำงานอย่างเหมาะสม และด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดมาตรการหรือบทลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐานและข้อบังคับอย่างชัดเจน และเป็นธรรม

สรุปผล: การทำงานและขนาดสถานศึกษามีผลต่อการบริหารความเสี่ยง โดยข้อเสนอแนะให้เพิ่มความร่วมมือและการควบคุมในด้านกลยุทธ์ การเงิน การดำเนินงาน และกฎหมายอย่างชัดเจนและเป็นธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยังเป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำนโยบายหรือแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา

คำสำคัญ: การบริหาร; ความเสี่ยง; ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

การจัดการศึกษาทุกระดับทุกพื้นที่ที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพและจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยจะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพตนเอง แต่ทว่าองค์กรทางการศึกษารวมทั้งองค์กรต่างๆ ล้วนแต่มีความเสี่ยง ซึ่งก็คือความไม่แน่นอนที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือเป้าหมายขององค์กร จึงจำเป็นต้องมีการจัดการความเสี่ยงเหล่านั้นอย่างเป็นระบบดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มาร์ต พัฒนา (2563) กล่าวถึง การดำเนินงานขององค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะมีความใหญ่หรือเล็ก ไม่ว่าจะมีความสร้างสรรค์อย่างไร ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะประสบปัญหาการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอกหรือภายในองค์กร เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรเป็นต้นการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวบางครั้งก็ส่งผลด้านดีต่อการทำงานขององค์กร ถ้าผู้บริหารสามารถปรับกระบวนการปฏิบัติงานและกลยุทธ์ให้ทันโอกาสที่มีอยู่ หากผู้บริหารไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้ เช่น อาจมีผลกระทบต่อความสามารถในการอยู่รอดขององค์กรหรือผลกระทบต่อสถานะทางการเงิน ชื่อเสียงและภาพพจน์ที่ดีขององค์กร หรือแม้กระทั่งกระทบต่อการดำรงไว้ซึ่งคุณภาพบริการหรือบุคลากรในองค์กรจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารที่จะต้องรับทราบและเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการดำเนินกิจการรวมทั้งต้องหาวิธีการที่เหมาะสมที่จะรับมือหรือจัดการกับความเสี่ยงเหล่านั้น เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างไรก็ดีเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าในทางปฏิบัติคงไม่สามารถที่จะหาวิธีลดความเสี่ยงทุกชนิดจนเป็นศูนย์ได้ ความสำคัญจึงอยู่ที่ทำอย่างไรผู้บริหารจึงจะสามารถจัดการควบคุมความเสี่ยงไม่ให้มีผลกระทบต่อการทำงานจนเกิดความเสียหายที่สำคัญได้

การบริหารความเสี่ยงนับเป็นเครื่องมือทางการบริหารองค์กรมีการนำมาใช้แพร่หลายในการจัดการสถานการณ์ความไม่แน่นอนที่อาจจะกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กรทั้งนี้เพราะว่าการบริหารงานขององค์กรทางการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจน เพื่อคุณภาพการศึกษาการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ มักจะไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้เพราะองค์กรมักจะประสบกับความเสี่ยงอยู่เสมอทั้งนี้อาจปรากฏในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป "ความเสี่ยงทางการศึกษา" จึงเป็นแนวคิดค่อนข้างใหม่ที่ยังไม่มีมีการนำมาใช้ในวงการศึกษามากนักไม่เหมือนในวงการธุรกิจที่ให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงเพราะการดำเนินการทางธุรกิจ ถ้าพลาดก็หมายถึง

หายนะส่วนการศึกษาดูเหมือนไม่เป็นอะไร แท้จริงแล้วไม่ใช่ เพราะความเสี่ยงทางการศึกษาเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และทุกพื้นที่ ถ้าคิดในการลงทุนเม็ดเงินกับความพอเพียงและเวลาที่สูญเสียไปกับการดำเนินการที่ปราศจากการบริหารจัดการความเสี่ยงในสภาพระบราชาการที่ "ไม่มีต้นทุน" แล้วจะส่งผลต่อความหายนะทางการศึกษาได้เช่นกัน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2560) โดยเฉพาะเมื่อองค์กรมีคนเป็นตัวหลักในการดำเนินงาน ดังนั้นย่อมมีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการทำงานของคนได้เสมอซึ่งหากองค์กรใดไม่ระวังป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงแล้วเมื่อเกิดความเสี่ยงขึ้นก็จะมีผลกระทบต่อองค์กรนั้นๆ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ทั้งนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2560) จึงได้กำหนดความเสี่ยงให้ครอบคลุมความเสี่ยงทุกประเภท โดยจำแนกไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงานที่นำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือสอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือสถานะขององค์กร 2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานทุกๆ ขั้นตอน โยครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ อุปกรณ์ เทคโนโลยี สารสนเทศ บุคลากรในการปฏิบัติงาน 3) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการเบิกจ่ายเงินงบประมาณไม่เป็นไปตามแผน งบประมาณถูกตัด งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ของภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การจัดสรรไม่เพียงพอ และ 4) ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ หรือกฎหมายที่มีอยู่ไม่เหมาะสม หรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารจัดการทั่วไปซึ่งการบริหารจัดการด้านความเสี่ยงจะเป็นส่วนที่ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ลดความไม่แน่นอนของขั้นตอนการทำงานและการวางแผนต่างๆ ขององค์กร เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายได้อย่างแน่นอนมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้สถานศึกษามีการบริหารความเสี่ยง ที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมปัจจัยความเสี่ยงทางด้านการศึกษาในปัจจุบัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จึงกำหนดให้สร้างนักเรียนดีให้บ้านเมือง สร้างครูดีให้ห้องเรียน สร้างผู้บริหารดีให้โรงเรียน และสร้างโรงเรียนดีให้ชุมชน นอกจากนี้การตรวจสอบภายใน นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ของผู้บริหารในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดรวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะแนวทางหรือมาตรการที่จะให้ผลการปฏิบัติงานสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ การตรวจสอบภายในจึงต้องตรวจสอบให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ภารกิจที่ดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ขององค์กรและภารกิจตามปกติของหน่วยงาน บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ เพื่อให้งานตรวจสอบภายใน ของหน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3 มีความเข้มแข็ง สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานในส่วนราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลจึงมีความจำเป็นจะต้องศึกษา หาวิธีการในการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ตรวจสอบภายใน ได้มีการพัฒนา และปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อประกันคุณภาพของงานตรวจสอบภายในให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และเพื่อให้การบริหารจัดการของสถานศึกษาบังเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3, 2567)

จะเห็นได้ชัดว่าการบริหารการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้จะต้องตระหนักถึงความเสี่ยงต่างๆ โดยเฉพาะงานทั้ง 4 งาน ยิ่งประสบปัญหาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ

องค์การและเป็น องค์ประกอบหนึ่งของการบริหารจัดการทั่วไปซึ่งการบริหารจัดการด้านความเสี่ยงจะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ลดความไม่แน่นอนของขั้นตอนการทำงานและการวางแผนต่างๆขององค์การ เพื่อให้ องค์การบรรลุเป้าหมายได้อย่างแน่นอนมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้สถานศึกษามีการบริหารความเสี่ยง ที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมปัจจัยความเสี่ยงทางด้านการศึกษาในปัจจุบันผู้วิจัยจึงได้สนใจ ที่จะศึกษาการบริหารความเสี่ยงของ ผู้บริหารสถานศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ตามตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษาเพื่อ เป็นข้อมูลในการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ทำให้ทราบถึงระดับและความแตกต่างของการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษาและก่อให้เกิดการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาที่มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นทั้งยังสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางใน การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและสามารถนำไปเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ที่มีบริบทการจัดการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปัตตานีเขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการบริหารความเสี่ยง

น้ำทิพย์ ม่วงปลอด (2560) กล่าวว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง ความพยายามที่จะจำนวนลงและความรุนแรงของอุบัติเหตุและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อป้องกันการสูญเสียทรัพย์สิน และจำกัดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อบุคลากรระบบการปฏิบัติงานและผู้รับบริการรวมทั้งลดการถูกฟ้องร้องทางกฎหมายและการเสียชื่อเสียงขององค์กร

พอรัฐ แสงนวล (2563) ได้สรุปความหมายของการบริหารความเสี่ยงไว้ว่าการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง การวางแผนกระบวนการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในองค์กรในการกำหนดแนวทางกระบวนการดำเนินงานควบคุมหรือป้องกันได้ ตรวจสอบและประเมินผลโดยมีแผนรองรับให้เกิดความเสี่ยงน้อยลงและความพยายามหาหนทาง การบริหารเพื่อให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและมีแนวทางการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของส่วนราชการเป็นความสามารถในการปรับใช้กระบวนการเพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพประสิทธิภาพและประสิทธิภาพสูงสุดประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์การ

ระบุความเสี่ยง เหตุการณ์ ความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการและการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและการรายงานและติดตามผลเป็นต้น

สรุปได้ว่า การบริหารความเสี่ยงว่าเป็นการกำหนดแผนเพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายได้มีแนวทางการบริหารความเสี่ยงในระดับองค์การที่ชัดเจนและสามารถนำไปประกอบการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในทุกส่วนงานระดับความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยงพิจารณาจากการลดลงของเหตุการณ์ที่ได้มาพึงประสงค์ พร้อมทั้งจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงและสร้างกลไกการติดตาม และประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ

ความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง

ในการบริหารจัดการทั่วไปจะต้องดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยเฉพาะที่จะเกี่ยวข้องกับการควบคุมเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์นั้นจะต้องเน้นคือการตรวจสอบและการควบคุมภายในการบริหารจัดการความเสี่ยงวัตถุประสงค์หลักของการบริหารองค์การที่ดีคือการติดตามกำกับควบคุมและดูแลให้มีการจัดกระบวนการเพื่อใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายคุณค่าและประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังนั้นสิ่งที่เป็รากฐานที่จะช่วยให้มีการกำกับดูแลองค์การที่ดีนั้นประกอบด้วยการควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยงการตรวจสอบภายในรายละเอียด ดังนี้ (ปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย, 2554)

1. การควบคุมภายในคือกระบวนการปฏิบัติงานที่ฝ่ายบริหารงานบุคคลขององค์การจัดให้มีขึ้นเพื่อสามารถมั่นใจได้อย่างสมเหตุสมผลว่าหากได้มีการปฏิบัติตามกระบวนการเหล่านี้แล้ว จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ซึ่งวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ขององค์การได้แก่ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน และการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องการกำหนดวัตถุประสงค์ผู้บริหารจะต้องกำหนดวิธีการทำงานไปสู่วัตถุประสงค์นั้นและในขณะเดียวกันต้องควบคุมการปฏิบัติงานต่างๆในองค์การให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารความเสี่ยง คือ กระบวนการที่ปฏิบัติโดยคณะกรรมการการบริหารผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในองค์การเพื่อช่วยกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินงานโดยกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบเพื่อให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และย่อมมีผลกระทบต่อองค์การและสามารถจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้

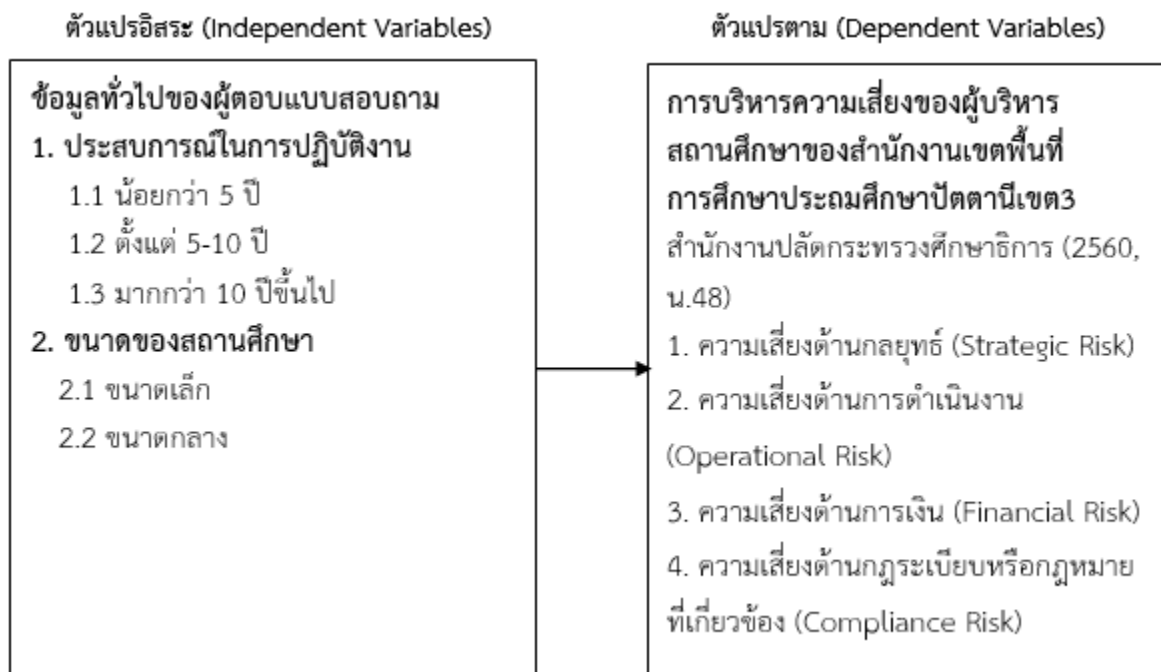
3. การตรวจสอบภายใน การตรวจสอบภายในมีบทบาทที่ทำให้มั่นใจว่ามีการควบคุมที่เหมาะสมและการควบคุมเหล่านั้นได้รับการปฏิบัติตามภายในองค์การตลอดจนมีการนำระบบการบริหารความเสี่ยงมาปรับใช้อย่างเหมาะสมจนช่วยถ่วงดุลอำนาจไม่ให้เกิดการใช้อำนาจในทางที่ผิดการตรวจสอบภายในถือว่าเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยผลักดันให้เกิดการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมเพราะบางครั้งผู้ปฏิบัติงานมักคิดว่าแค่นี้ก็พอแล้วแต่ผู้ตรวจสอบภายในก็จะมีวิธีการทดสอบว่า การควบคุมที่ปฏิบัติกันดีพอจริงหรือไม่หรือบางครั้งอาจมีการปฏิบัติกันมานานแม้ว่าจะมีความชำนาญแต่ก็อาจทำให้ประมาทโดยละเลยบางจุดที่จะต้องควบคุมไป

สรุปได้ว่า ความสำคัญของความเสี่ยง หมายถึง การติดตามกำกับควบคุมและดูแลให้มีการจัดกระบวนการเพื่อใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ ตรงตามเป้าหมายคุณค่าและประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานและพื้นฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการบริหารซึ่งมั่นใจได้ว่าความเสี่ยงจะได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและทันเวลารวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารงานและการ

ตัดสินใจด้านต่างๆ เช่น การวางแผนการกำหนดกลยุทธ์ การติดตามควบคุมและการวัดประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมาย และภารกิจหลักขององค์กร

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยศึกษาการบริหารความเสี่ยงทาง การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2560) ซึ่งได้กำหนดการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) และความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk) โดยมีกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูที่ปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำนวน 67 สถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 67 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายงาน 4 ฝ่ายงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3 ปีการศึกษา 2567 กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายงาน 4 ฝ่ายงานของสถานศึกษา

สถานศึกษาละ 4 คน จากจำนวนสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำนวน 58 สถานศึกษาได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 232 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ได้แก่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ในด้านความเสี่ยงภายในสถานศึกษา 4 ด้าน รวม 40 ข้อ ดังนี้ 1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) 10 ข้อ 2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) 10 ข้อ 3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) 10 ข้อ 4. ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 10 ข้อ (Compliance Risk) โดยแบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับการวัดออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert, 1967)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบแบบสอบถามครบตามจำนวนคำถาม จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถามจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.1. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตามระดับ การศึกษา ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD แล้วเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วง ๆ โดยมีความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4.1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

4.1.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายกลุ่ม (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) และหากพบว่ามีมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe'

4.1.5 รวบรวมข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยการหาค่าความถี่และจัดลำดับความถี่

4.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

4.2.1 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยการหาค่า IOC

4.2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach)

4.3 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

4.4.1 การทดสอบค่าที (t-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples) สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

4.4.2 การทดสอบค่าเอฟ (F-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples) ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายกลุ่ม (One-way Analysis of Variance: ANOVA) สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หากพบว่ามีความแตกต่างจะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่ายงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=232)

การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: SR)	4.23	.22	มาก
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: OR)	4.19	.23	มาก
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: FR)	4.21	.25	มาก
4. ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk: CR)	4.25	.23	มาก
รวม	4.22	.13	มาก

จากตารางที่ 1 การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ ด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน และด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการดำเนินงาน ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n=232)

ระดับการบริหารความเสี่ยง	แหล่ง ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: SR)	ระหว่างกลุ่ม	2	1.254	.62	13.40	$\leq 0.001^{**}$
	ภายในกลุ่ม	229	10.717	.04		
	รวม	231	11.971			
ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: OR)	ระหว่างกลุ่ม	2	.896	.44	8.37	$\leq 0.001^{**}$
	ภายในกลุ่ม	229	12.244	.05		
	รวม	231	13.139			
ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: FR)	ระหว่างกลุ่ม	2	1.671	.83	14.40	$\leq 0.001^{**}$
	ภายในกลุ่ม	229	13.278	.05		
	รวม	231	14.949			
ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk: CR)	ระหว่างกลุ่ม	2	1.548	.77	15.72	$\leq 0.001^{**}$
	ภายในกลุ่ม	229	11.270	.04		
	รวม	231	12.817			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.307	.65	49.77	$\leq 0.001^{**}$
	ภายในกลุ่ม	229	3.008	.01		
	รวม	231	4.315			

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกัน 4 ด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: SR) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน

(Operational Risk: OR) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: FR) และ ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk: CR)

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=232)

การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหาร สถานศึกษา	ขนาดเล็ก n = 84		ขนาดกลาง n = 148		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: SR)	4.22	.22	4.23	.22	-.51	.61
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: OR)	4.18	.21	4.19	.24	-.47	.64
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: FR)	4.20	.25	4.21	.25	-.49	.62
4. ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk: CR)	4.22	.25	4.27	.22	-1.56	.10
รวม	4.20	.13	4.23	.13	-1.34	.18

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่ายงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 ตามขนาดสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ไม่แตกต่างกัน

ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จากครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่ายงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต3 ปีการศึกษา 2567 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: SR) ควรมีการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการระบุความต้องการ บริการและผลผลิต โดยแสดงให้เห็นถึงเป้าประสงค์ที่ชัดเจนของสถานศึกษา รองลงมา คือ ควรให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ขององค์กร และน้อยที่สุด คือ ควรกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย วิธีการ ดำเนินงานการจัดสรรทรัพยากร งบประมาณ อัตราค่าจ้างและระยะเวลาดำเนินงานอย่างชัดเจน

ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: OR) ควรมีการควบคุมการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายให้มีความร่วมมือ ในการทำงานอย่างเหมาะสม รองลงมา คือ ควรมีการกำหนดวิธีการสื่อสาร เพื่อให้บุคลากรสามารถส่งข้อเรียกร้องหรือข้อเสนอแนะให้กับฝ่ายบริหารได้ และน้อยที่สุด คือ ควรมีการยกย่องหรือให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด

ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: FR) ควรมีการควบคุมการเก็บรักษาเงินถูกต้องตามระเบียบและอยู่ภายในวงเงินเก็บรักษา รองลงมา คือ ควรมีการควบคุมให้ดำเนินการออกไปเสร็จรับเงินทุกครั้งที่ได้รับเงิน และน้อยที่สุด คือ ควรมีการควบคุมให้การเบิกใช้ และส่งคืนพัสดุในแต่ละครั้งให้มีการลงนามไว้เพื่อเป็นหลักฐาน

ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk: CR) ควรมีการกำหนดมาตรการหรือบทลงโทษ บุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐานและข้อบังคับอย่างชัดเจนและเป็นธรรม รองลงมา คือ ควรมีการกำหนดมาตรการที่ส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติมาตรฐานและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม และน้อยที่สุดคือ ควรมีการแจ้งให้ทราบถึงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และมาตรฐานที่สำคัญที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

อภิปรายผล

การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่ายงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 ต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยง จึงได้จัดทำ นโยบาย และมีการกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการจัดทำการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนทุกโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาและป้องกันความเสียหายที่จะเกิดกับสถานศึกษา ตลอดจนการนำรูปแบบวิธีการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในสถานศึกษา เพื่อลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดจากความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับแผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ได้ ให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยง โดยมีการกำหนดนโยบาย แนวทาง และกระบวนการบริหารความเสี่ยงให้มีความสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.2561 มาตรา 39 “ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด” โดยกระทรวงการคลังได้แจ้งแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานภาครัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยง ระดับองค์กร เพื่อเป็นกรอบแนวทางที่ช่วยให้หน่วยงานของรัฐ สามารถนำหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงไปปรับใช้ เพื่อวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรได้อย่างเหมาะสม โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารความเสี่ยง เพื่อสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานและลดผลกระทบต่อการดำเนินงาน สามารถระบุความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง และจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และสามารถนำแผนบริหารความเสี่ยงไปใช้ในการบริหารงานที่รับผิดชอบ ดังที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารความเสี่ยง เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ในการผลักดันให้ภาครัฐมีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ เป็นกระบวนการมุ่งเน้นความสำคัญหรือ

ชี้ให้เห็นความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เป็นการเตรียมองค์กรล่วงหน้าอย่างมีเหตุมีผล มีหลักการ เพื่อวางแผนป้องกัน หลีกเลี่ยงหรือลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พอรั้ง แสงนวล (2563) ได้สรุปความหมายของการบริหารความเสี่ยงไว้ว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การวางแผนกระบวนการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในองค์กร โดยกำหนดแนวทางกระบวนการดำเนินงาน ควบคุมหรือป้องกันได้ ตรวจสอบและประเมินผล โดยมีแผนรองรับให้เกิดความเสี่ยงน้อยลงและความพยายามหาหนทางในการบริหาร เพื่อให้สามารถป้องกันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และมีแนวทางการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของส่วนราชการเป็นความสามารถในการปรับใช้กระบวนการทัศน์เพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุความเสี่ยง เหตุการณ์ความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการ และการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและการรายงานและติดตามผล เป็นต้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คณะเนนเฉลี่ยเรียงลำดับมากไปน้อย ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk: CR) ด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: SR) ด้านการเงิน (Financial Risk: FR) และ ด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: OR) อภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk: CR) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ส่งเสริม ให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบ กฎหมายและระเบียบวินัย ทำให้ครูและบุคลากร รับรู้การเปลี่ยนแปลง กฎระเบียบ มาตรการ ข้อกำหนดจากต้นสังกัด และหน่วยงานต้นสังกัดให้การสนับสนุน การฝึกอบรม เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกันภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของกรณีการ์ ศิริรัตน์ (2563) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ รองลงมา คือ ด้านการเงิน ด้านการกลยุทธ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินการ

1.2 ด้านกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน มีความรู้ความสามารถในการบริหารตามนโยบายที่กำหนด ผู้บริหารใช้ความยืดหยุ่น มีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้บุคลากร ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ ธร สุนทรราช (2560) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการ ความเสี่ยงที่เป็นระบบนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนทุกฝ่ายในหน่วยงาน ซึ่งต้อง ถือว่าเป็นกิจกรรมของทุกคนในองค์กร ผู้บริหารจะต้องสร้างความเข้าใจให้ทุกคนตระหนักถึงภัยวิกฤต ความเสี่ยง ทุกคนต้องทำเป็นประจำอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีรูปแบบที่ชัดเจน หลักการบริหารความเสี่ยงจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการควบคุมความเสี่ยง

1.3 ด้านการเงิน (Financial Risk: FR) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ได้บังคับบัญชา มีความชัดเจนในเรื่องการบริหารการเงินเป็นหลัก มีการวางแผนการบริหารการเงินที่รัดกุม มีการควบคุมและตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อพัสดุ และคุณภาพของพัสดุ และนำเงินที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตรงกับวัตถุประสงค์ของงบประมาณที่ได้รับ เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ในสภาพความเป็นจริงผู้บริหารสถานศึกษามีภาระต้องใช้จ่ายงบประมาณในการ

บริหารจัดการที่หลายหลาย อาจทำให้การบริหารด้านการเงินไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของงบประมาณที่ได้รับจากราชการ

1.4 ด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: OR) ด้านการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ให้ความสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อนักเรียนเป็นสำคัญ จึงได้ทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการแบ่งเบาภาระงานครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการสนับสนุนครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เข้ารับอบรมพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และผู้บริหารสถานศึกษา บริหารด้วยความยืดหยุ่นตามสภาพความเป็นจริงตามความพร้อมของสถานการณ์ และกำหนดมาตรการ นิเทศ กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ นันทินิตย์ ท่าโพธิ์ (2556) กล่าวว่ากระบวนการบริหารความเสี่ยงต้องทำเป็นขั้นตอน และทำอย่างต่อเนื่องไม่สามารถข้ามขั้นตอนใด ขั้นตอนหนึ่งได้ ต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน จะรับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยงในส่วนใดและ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ รวมทั้งมีการติดตามผลการควบคุมความเสี่ยง เช่น การติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง หรือการติดตามประเมินผลเป็นรายครั้ง และต้องสามารถยืดหยุ่นได้ทันทีที่เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้น

2. การเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา อภิปรายได้ ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่ายงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 ต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า แตกต่างกัน 4 ด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: SR) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: OR) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: FR) และ ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk: CR) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากย่อมมีความชำนาญ มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานและมีการพัฒนานตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้แสดงออกทางความคิด ทางความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 มีความแตกต่างจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า ดังที่ บุญมาศ แสงเงิน (2563) ได้กล่าวว่า ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นประสบการณ์ที่ได้รับจากการที่ได้เริ่มต้นทำงาน ระหว่างการทำงาน ย่อมมีปัญหาอุปสรรคให้คนทำงานได้รับและเกิดการแก้ไข ตัดสินใจ เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น อาจเกิดได้จากมีสภาพการณ์ของการคิดวิเคราะห์ พิจารณาในเหตุการณ์ สถานการณ์นั้นๆ เพื่อให้การทำงานนั้นสำเร็จได้ การที่ได้แก้ไขปัญหานั้นในสถานการณ์นั้นๆ แล้ว ถือได้ ว่าเป็นประสบการณ์ของการทำงาน ณ เวลานั้น เหตุการณ์นั้นได้ และเป็นประสบการณ์ที่สามารถนำประสบการณ์นั้นไปใช้ได้กับการทำงานที่เกิดปัญหา ณ อีกช่วงเวลาหนึ่งได้ อาจได้จากการนำความรู้ จากประสบการณ์ในการศึกษามาปรับประยุกต์ใช้ให้การทำงานประสบความสำเร็จได้

2.2 ความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่ายงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 ต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนตามขนาดสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ พรพรรณ งามโรจน์ (2560) ซึ่งได้ศึกษา แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่าความคิดเห็นการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากกระบวนการกำกับติดตามการปฏิบัติงานภายในองค์กร อย่างต่อเนื่องโดยการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในการบริหารองค์กรเป็นระบบ มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานของสถานศึกษาและจัดทำรายงานประจำปีการประเมินคุณภาพภายในพร้อมทั้งพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะของครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่ายงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 ในการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ด้านกลยุทธ์ ควรมีการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ในการระบุนความต้องการบริการและผลผลิต โดยแสดงให้เห็นถึงเป้าประสงค์ที่ชัดเจนของสถานศึกษา ด้านการเงิน ควรมีการควบคุมการเก็บรักษาเงินถูกต้องตามระเบียบและอยู่ในวงเงิน เก็บรักษา ด้านการดำเนินงาน ควรมีการควบคุมการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายให้มีความร่วมมือในการทำงานอย่างเหมาะสม และด้านด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดมาตรการหรือบทลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐานและข้อบังคับอย่างชัดเจน และเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้สรุปและอภิปรายผล ผู้วิจัยมีแนวคิดเป็นข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ได้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: OR) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักภาวะผู้นำที่จะนำพาให้บรรลุวิสัยทัศน์ของโรงเรียน โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้คนในองค์กรรู้สึกว่าคุณเองมีความสำคัญต่อองค์กรและพร้อมที่จะช่วยกันดำเนินงานตามกลยุทธ์ แผนงาน โครงการที่วางไว้

2. การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยต่ำรองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในความเสี่ยงเรื่อง การจัดสรรงบประมาณ การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ รวมถึงเอกสารด้านงบประมาณต่างๆ ให้ถูกต้องตามระเบียบ

3. จากผลการวิจัย พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: SR) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: OR) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: FR) และ ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk: CR) มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากย่อมมีความชำนาญมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานและมีการ

พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย จึงควรจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่อื่นๆ เพื่อ เปรียบเทียบผลงานวิจัยที่ได้มาเสนอแนะ เพื่อให้มีความแข็งแกร่งทางวิชาการมากขึ้น
2. งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งในการวิจัยสำรวจครั้งต่อไป ควรเพิ่มการสำรวจเชิงคุณภาพ เพื่อสอบถามข้อมูลเชิงลึกที่แบบสอบถามทั่วไปไม่สามารถเก็บข้อมูลได้
3. ควรศึกษาความเสี่ยงในด้านอื่นๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ ศิริรัตน์. (2563). *การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดน่าน สังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2560). *แนวโน้มการศึกษาไทยในครึ่งทศวรรษหน้า*. Retrieved June 22, 2024. From: <http://blog.eduzones.com/drkieng/7005>.
- ธร สุนทรายุทธ. (2550). *การบริหารจัดการความเสี่ยงทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- นันทินิตย์ ท่าโพธิ์ และคณะ. (2556). *การศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 3 (35), 67-74.
- น้ำทิพย์ ม่วงปลอด.(2560). *การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ภาคใต้ฝั่งตะวันออก*. ปริญญานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิธีการสร้างสถิติสำหรับวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุษยมาศ แสงเงิน. (2563). *ประสบการณ์ (Experience)*. Retrieved June 22, 2024. From: <https://www.gotoknow.org/posts/687559>.
- ปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย. (2554). *การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พรพรรณ งามโรจน์. (2560). *แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- พอรัฐ แสงนวล. (2563). *การบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ 2 การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มาร์ต พัฒนาผล. (2563). *สร้างสรรค์การเรียนรู้ด้วยตนเอง Create Your Course packs*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3. (2567). *แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567*. ปัตตานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560) แผนการบริหารความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560.

กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value*. New York: McGraw-Hill.